

*Ja so ći, Božo, dżakuju
za wšitku dobrotu
a twoje skutki roznošu,
hdžež sym a hdžež ja du.*

*Ja wěm, zo ty sam studzeń sy,
kiž wjele hnady ma,
a z kotrejž čerpać můžemy
wšo dobre bjez kónca.*

*Što mamy tudy na swěći,
hač jeno samo to,
štož nam naš Wótčec wudžěli,
kiž znaje kóždeho?*

*Što natwaril je njebo sam
a što jo wupyšil?
Što pola z rosu mača nam,
je deščik wobradził?*

*Što we zymje nas wobrěwa?
Što wětry změruje?
Što je, kiž wino podawa
a plody wšelake?*

*Što čěto wožiwił nam je?
Što z wulkej lubosću
měr krajny dawa bobaće
nam wšitkim k lepšemu?*

*Ach, Knježe Božo, wot tebj
to wšitko wuchadža;
ty sy tón, kiž nas zdžeržuje
a na starosći ma.*

*Hdyž z płačom naša wutroba
so druhdy rozrudža,
wšak twoja Boža dobrota
ju zaso zwjesela.*

*Tuž zraduj wšak so do wole,
ty moja wutroba!
Tvoj Bóh, kiž wšitko stworil je,
ći wšo tež podawa.*

Džakownosć za Bože wjedženje

„Ja so ći, Božo, dżakuju za wšitku dobrotu“ – dowol we Wysokich Tatrach Foto: priw.

Wšitke žiwjenje na zemi ma swoje źorło w Bohu. Wón stwori njebjesa a zemju a wšo, štož nas wobdawa. Bóh Knjez je tak-rjec planowar, architekt a twarski mišter w jednym. Boži swět pak njeje jenož zymna architektura abo byće bjez duše. We wšem chowa so Boža hnada, to rěka jeho lubosć, dobrota a starosć wo wšitke wěcy.

Naša wotmołwa na spóznaće wěry rěka: džakownosć. Bohu mamy być džakowni za dobre skutki. Paul Gerhardt chce nas ze swojim kěrlušom pohnuwać k džakownosći napřećo temu, kiž je studzeń wšeje hnady a wšeho dobrego. Bohu budž džak!

Moderny čłowjek znaje lědma hišće tutu zakładnu dowěru do Božeje lubosće a džakownosć za dobre zastaranje. Wón staja prašenja kaž: Čehodla dopušći Bóh čerpjenje? Njeby wón dyrbjal wójnam zadžěwać? A wotstronić hłód na swěće? Je docyła Boha? Trjechi to, štož w bibliji steji? Moderny čłowjek dwěluje.

Tež Paul Gerhardt staja prašenja. Přez tři štučki přeco zaso te jedne słowo: Štó? Zwotkel přińdže wšitko to, štož nas wobdawa? Štó dawa rosu a deščik, plody a wino? Štó je Knjez nad wichorami a nad zymu? Štó zastara naše čěło? Štó dawa měr w kraju? Prašenja namakaja spěšnje swoju wotmoł-

wu. Gerhardt ma ju hižo we hłowje, hdyž prašenja pisa. „Ach, Knježe Božo, wot tebj to wšitko wuchadža; ty sy tón, kiž nas zdžeržuje a na starosći ma.“ Gerhardt njeznaje dwěle abo chablanje mjez wěru a njewěru. Wón spěwa prosće wo stworićelu, kiž w swojej hnadže wšitko derje zřjaduje. Čłowjeska próca słuša do druhého rynku, wona so njenaspomni, dokoľž wona ničo njeplaći před Bohom.

Je naše cyłe žiwjenje džakowne a wjesole spominanje na Božu dobrotu? Su za wě-rjaceho wšitke prašenja a dwěle zbytnje? Dožiwjamy ryzy harmoniju a wjesele? Paul Gerhardt znaje žiwjenje, kajkež je. Kěrluš wozjewi so pjec lět po skónčenju Tricećilětneje wójny. Měr, kiž běše Bóh „nam wšitkim k lepšemu“ z lubosće dał, běše drje začahnył. Tola krajny měr njeje garantija za powšitkowne zbože. Wšelake horjo na nas přińdže, tak zo „z płačom naša wutroba so druhdy rozrudža“.

Čerpjenje a nuza pak njetrjetej wěcnje. Boža dobrota zwjesela prawje bórže zaso zrudženu wutrobu. Duch a duša namakatej radosć, hdyž so starosće wotedadža na teho, kiž ma swět w swojej ruce. Čerpjenje ma swój čas a so pomínje, hdyž Bóh wšitko rjenje dokonja po swojej mudrosći. Kónc budže dobry. **Jan Malink**

Tři schowane stawizny

W pismowych kašćikach chowaja so tři bibliske stawizny z Noweho zakonja. Kotre kašćiki słušeja hromadže?

Hdyž kašćiki wumoluješ a při tym za kóždu stawiznu druhu barbu wužiwaš, móžeš stawizny rjenje wothorjeka dele čitać.

Beata Richterowa

Sta pak so, jako so wón Jerichu bližeše, sedžeše slepy při puću a prošeše. Jako pak słyšeše, zo lud nimo džeše, wobhoni so, što to je.

Samsny dzeń wječor rjekny Jezus svojim wučomnikam: „Přewjedzmy so na druhu stronu jězora.“

Jezus wuhlada čłowjeka při člownicy sedžo, temu rěkachu Matej. A wón rjekny jemu: „Pój za mnu!“ A wón stany a džeše z nim.

A woni dachu so ludej rozeń a wzachu jeho tajkeho, kajkiž běše na lóždy. Druhe lóždy běchu tež hišće při nim.

A sta so, jako w jeho domje za blidom sedžeše, hlej, tu přińdže wjele člownikow a hrěšnikow a sydnychu so za blido z Jezusom a jeho wučomnikami.

Tuž prajichu jemu, zo Jezus Nacarenski nimo dže. A wón zawoła: „Jezuso, syno Dawidowy, smil so nade mnu!“

Jako to farizejscy widzachu, prajichu jeho wučomnikam: „Čehodla jě waš mišter z člownikami a hrěšnikami?“

Či pak, kotřiž přědku džeču, swarjachu na njeho, zo by mjelčał. Wón pak čím bóle wołaše: „Syno Dawidowy, smil so nade mnu!“

A wulki wichor so zběhny, a žolmy walachu so do lóždy, tak zo bě lóž hižo napjelnjena. A wón běše zady we lóžy a spaše na zawku.

A woni jeho zbudžichu a rjeknychu jemu: „Mištrje, njestaraš so wo to, zo kónc wozmjemy?“ A wón stany a pohrozy wětrej a džeše morju: „Mjelč a woněm!“ A wětr přesta, a nasta wulka čišina.

Jezus pak wosta stejo a kazaše, jeho k sebi přiwjesć. A hdyž bě so přibližil, woprašo so jeho: „Što chceš, zo bych za te bje sčinił?“ Wón rjekny: „Knježe, zo bych zaso widzał.“

Jako Jezus to słyšeše, rjekny jim: „Strowym njeje trjeba lěkarja, ale chorym.“

A Jezus praji jemu: „Budž widzacy! Twoja wěra je će wustrowiła.“ A hnydom widžeše wón zaso a džeše z nim a chwaleše Boha. A wšitkón lud, kiž to widžeše, chwaleše Boha.

Dziće pak a wukńće, što to rěka: „Smilnosť chcu a nic wopor.“ Přetož sym přišol, hrěšnikow wołać a nic prawych.“

A wón praji jim: „Što so tak bojiće? Nimaće hišće žaneje wěry?“ A woni so jara bojachu a rěkachu mjez sobu: „Što je wón? Tež wětr a morjo stej jemu poslušnej!“

Mark 4,35–41

Matej 9,9–13

Lukaš 18,35–43

Pučowanje serbskich swójbow

Čas so spěšnje minje. Jedne lěto je skoro nimo a hižo čaka tradicionalne, mjeztym hižo 5., pućowanje serbskich swójbow **sobotu, dnja 15. septembra 2007**. Kóždy Serb zbliska a zдалoka, kiž rady po serbskich horach pućuje a při tym rady bjesda, je wutrobnje witany. A dokelž je to lětsa mały jubilej, budže naše pućowanje čětro napinace.

Zetkamy so w 13.00 hodž. při busowym zastanišću w Budestecach. Wottam pućujemy přez rjany Kóžłowski doł a Rachłowski lěs do Wuježka pod Čornobohom. Po puću pytamy sej zaso rjane městno za piknik.

We Wuježku swjećimy potom wokoło 17.00 hodž. ze superintendentom Malinkom a fararjom dr. Bulišom nutrnosc. Tu su tež wšitcy witani, kotřiž njemóža sobu pućować. Přizamknje so dworowy swjedžen na Dejkec statoku. Wočakuje was mała překwapjenka. Telko chcemy hižo přeradžić: Hlódny a lačný tu nchtó njewostanje! Tuž póje wšitcy do Wuježka, wjeselimo so na was!

Tu hišće někotre organizatoriske pokiwy: Awta móžemy w Budestecach wostajić, pojedźemy po pućowanju zhromadnje po awta.

Štóz chce, móže we Wuježku stanować. Stan za 7 wosobow budže natwarjeny, mamy pak městno za dalše stany. Tu prosymy wo přizjewjenje pod čisłom 03 59 39/8 05 02. Štóz chce so z tykancom, solotwu abo druhim přikuskom na zastaranju wobdželić, je rady witany. Tež tu so prošu pod horjeka mjenowanym čisłom přizjewće!

Mato Krygař

Serbske ewangelske towarstwo

Po lońšim pućowanju zahudzi skupina „Hercy“ na idylskim dworje Dejkec statoka we Wuježku pola Bukec stare serbske pěsnje.

Foto : T. Bejmakowa

Dr. Gerald Stone w Oxfordže 75 lět

W lěće 1704 přijědže jendzelski baron Hales do Budyšina. Hdyž widžeše, kak Serbja w swojej drasće z Michalskeje cyrkwe du, wobhoni so pola archidiakona Prätoriausa wo jich žiwjenju a wosudže. Skónčnje dari Hales Prätoriusej pjenjezy, zo by tón knihu wo dušepastyrstwe do serbsčiny přeložil a wudał. Tak nasto přenja natwarjaca kniha w serbskej rěči.

W lěće 1814 wopyta dalši muž z Wulkeje Britanskeje našu domiznu. Běše to dr. Pinkerton, kiž džělaše jako sekretar Britiskeho bibliskeho towarstwa. Wot Ochranowskeho biskopa Fabriciusa nawabjeny zasadzi so pola sakskeho bibliskeho towarstwa za to, zo by so wone tež za serbske biblije zamołwite čulo. Kaž pisaše farar Lubjenski, wobstara Pinkerton pjenjezy za wudaće serbskeje biblije w lěće 1820.

Třeći Jendželčan, kiž je za Serbow skutkował, bě Oxfordski profesor slawistiki William Richard Morfill. Jako přeni britiski slawist je wědu wo Serbach w Jendzelskej rozšěrili, přirunuju jich při tym z potłóčovanyimi Keltami. Morfill zastupi do Maćicy Serbskeje a podpěraše natwar Serbskeho doma z mnohimi darami hač do swojeje smjerće w lěće 1909. Jeho row je hišće džensa w Oxfordže, hdyž tež hižo chětro rozpadnjeny.

Stwórty Jendželčan ze šěrokim zajimom za Serbow je slawist dr. Gerald Stone. Wón je so 22. awgusta 1932 narodził. Hižo jako

šuler bě w jendzelskim časopisu wo Serbach čitał. Jako młody wědomostnik nawukny z pomocu gramatiki, słownika a magnetofonoweho paska serbsčinu. 1972 wuda w Londonje přenju jendzelsku knihu wo Serbach: „The Smallest Slavonic Nation. The Sorbs of Lusatia“ (Najmjeńši słowjanski narod. Serbja we Łužicy). Gerald Stone skutkowaše jako lektor za słowjanske rěče w Oxfordže a wozjewi mnohe studije wo słowjanskich rěčach a kulturnych stawiznach Stowjanow. Wjele je za Serbow nadžělał, přepytujo našu rěč a kulturne stawizny. Při tym so jemu poradzi wšelake stare rukopisy wuslědźić, kiž njeběchu dotal znate abo plačachu jako zhubjene. Wopisał je tež skutkowanje swojeju předchadnikow Halesa a Morfilla. Za rjad „Serbska poezija“ je přihotował zešiwkaj wo serbskich kěrlušach. Serbskemu ewangelskemu towarstwu je pomhał při přeložku jendzelskeho informaciskeho łopjena. Tež w Pomhaj Bóh, kotrehož swěrný čitar wón hižo wjele lět je, mózachmy wšelake nastawki z jeho pjera čitać. Gerald Stone bjezporočnje serbsce rěči a pisa. Rady sej do Serbow dojedže abo w svojim přijomnym domje w Oxfordže serbskich hosći wita.

Hinak hač jeho předchadnicy je Gerald Stone husto Łužicu wopytał. Hdyž přebywaše nalěto 2002 zaso jónu w Budyšinje, přichwata njedzelo do Michalskeje cyrkwe na serbske kemše. Rozmołwjachmoj so te-

Dr. Gerald Stone při přednošku w Serbskim domje w Budyšinje Foto: SKA

hdy wo tym, kak je tutón puć před 300 lětami tamny Jendželčan baron Hales šoł, zo by so po Božej službje ze serbskim fararjom dorěčał wo serbskich naležnosćach. Naš jubilar je wo tym w Pomhaj Bóh rjanu studiju wozjewił. Lěta so minu. Hales – Pinkerton – Morfill – Stone. Kóždy lěstotk ma swojeho jendzelskeho přečela Serbow.

Dr. Gerald Stone swjeći tutón mėsac swoje 75. narodniny. Přejemy jemu Bože žohnowanje, strowotu a mocy za dalše skutkowanje. Dokelž je sej swoju lubosć k serbskej literaturje a rěči hač do džensnišeho wobchowal, směmy so nadžijec hišće wšelakich wotkrycŏw a přinoškŏw z jeho pjera. Smy dr. Gerald Stonej za wšitku podpěru džakowni. **Jan Malink**

Předsyda MS dr. Měrcin Völkel †

Měrcin Völkel, narodženy 16. nowembra 1934 w Chrósćicach, slušeše do powójnskeje generacije, kotraž běše so w susodnej Českej wukublała. Powołansce skutkowaše najprjedy jako žurnalist w serbskim nowinarstwe, po tym jako kulturny historikar w Serbskim instituće w Budyšinje. Njemóžemy na tutym městnje jeho wobšěrne publicistiske, wědomostne a kulturne skutkowanje rozložić a hódnoćić. Chcemy tu na to spominać, zo njewobmjězowaše so wón w svojim džěle na Serbstwo na wsy klósterskeje wokoliny, ale zo džywaše na cyłu Łužicu.

Měrcin Völkel běše hač do swojeje smjerće předsyda Maćicy Serbskeje, našeho towarstwa z časa narodneho wozrodženja. Po wožiwjenju towarstwa w lěće 1990 přewa za najprjedy serbski superintendent n. w. Gerhard Wirth nawodnistwo. 1991 sta so Měrcin Völkel z předsydu. W duchu založerjow skutkowaše wón w dobrym serbskim a słowjanskim mysle, stajnje zaso mjezy konfesije překročejo. Wón njeběše nam ewangelskim Serbam jenož přez słowo a po zmyslenju bliski, podpěrowaše nas tež z praktiskim skutkom. Tak dožiwichmy jeho

na tójšto zarjadowanjach w našich ewangelskich cyrkwjach a wosadach. W Husce postaji so składnostnje 150lětneho jubileja Maćicy Serbskeje 1997 nowy pomnik na row wučerja a přirodospytnika Michała Rostoka. Postrowy porěča w Bukecach při wotkryću wobnowjeného narowného pomnika fararja Jana Wawera we wobtuku wědomostneje konferency k 275. rŏčnicy serbskeje biblije w lěće 2003 a w Hbjelsku při přepodaću pomnika fararja Mateja Jokiša w lěće 2005. Samsne lěto wobdžěli so wón na Hłownej zhromadźiznje Serbskeho ewangelskeho towarstwa w Małym Wjelkowje. Lětsa w januarje porěča na konferency k 300lětnemu narodnemu jubilejej fararja a stawiznarja Christiana Knauthy w Friedersdorfe pola Zhorjelca. Posledni zjawný wustup Měrcina Völkela běše 160. založenski jubilej Maćicy Serbskeje srjedz apryla tuteho lěta. Hišće jónu móžeše wón stawiznisku liniju wot založenja Maćicy do přitomnosće naćisnyć a mnohe zabožopřěča a džakne słowa k jubilejej přijimać. Wo přichilnosći dr. Měrcina Völkela k nam ewangelskim Serbam tež swědči, zo běše swěrný čitar Pomhaj Bóh. Składnostnje mózachmy

Dr. Měrcin Völkel lětsa w januaru na konferency wo fararju Knauthy w Friedersdorfe pola Zhorjelca Foto: E. Sprigade

tež wšelake kulturnostawizniske nastawki z jeho pjera w našim časopisu čitać.

Srjedu, 11. julija, bu dr. Měrcin Völkel w starobje 72 lět ze zemskeho skutkowanja wotwołany. Na chowanju sobotu, 14. julija, na kěrchowje w Chrósćicach porěča Trudla Malinkowa, hódnoćejo za služby zemrěteho wo Maćicu a wo serbski lud. Njeh wotpočuje w Božim měrje.

Jan Malink

„Pój, wutroba, a wjesel so na darach Boha swojeho“

61. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń 7. a 8. julija we Wojerecach a na Horach

Zlět župy „Handrij Zejler“, kiž wotmě so 14. a 15. junija 1947 z bohatym kulturnym programom a serbskimi kemšemi we Wojerecach, zańdže do stawiznow jako přěni Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń. Po tym so we Wojerecach dalše cyrkwinske dny swjećachu: 17. w léće 1963, 32. w léće 1978, 47. w léće 1993 a lětuši, nětk hižo 61., kiž so dnja 7. a 8. julija we Wojerecach a na Horach wotmě. Cyłkowny wotběh pokaza, zo bě to dobry rozsud był, so 60 lět po založenju zaso zeńc na městnje, na kotrymž bě so schadzowanje ewangel-skich Serbow zrodziło.

Přednoškowe popołdnje

Z rjanym kěrlušom Paula Gerhardta „Pój, wutroba, a wjesel so“, kiž bě hesło lětušeho cyrkwinskeho dnja, zahaji so zeńdženje sobotu po připołdnu w Janskej cyrkwi. Sup. Jan Malink a Wojerowski farar Joachim Nagel móžeštaj na zahajenskej nutrnosci na polsta wobdźělnikow witać. Po tym zhrmadžichu so wšitcy w susodnym Lutherowym domje na kofej, postrowy a přednoški.

Posledni raz mjez nami bě jako zastupjer sakskeje krajnjeje cyrkwe wyši cyrkwinski rada Harald Bretschneider z Drježdźan, kotryž so runje w tutych dnjach z dołholětnje služby rozžoňuje a na wuměnk poda. W swojim postrowje spomni na to, zo bě hižo jako džěčo wot swojeho z Běleho Chołmca pochodzaceho serbskeho džěda tójšto wo Serbach zhonił. Wosebje sej na našim ludže waži wulku swěru k wěrje a narodnosći. Z darom knihi wo Serbach podžakowa so Měrcin Wirth k. Bretschneider za jeho službu jako zamołwity sakskeje cyrkwe za Serbow. Regionalny biskop dr. Hans-Wilhelm Pietz ze Zhorjelca

Zhorjelski regionalny biskop dr. Hans Wilhelm-Pietz (naprawo) rozžoňowaše so ze sakskim wyším cyrkwinskim radu Haraldom Bretschneiderom, kotryž so na wuměnk poda.

witaše cyrkwinski dzeń do swojeho cyrkwinskeho wobwoda. Wón pokaza na nje-dawno založenu přiradu za serbske naležnosće w jeho cyrkwi, kotraž chce so hlownje wo spěchowanje serbskeje řeče prócować, a podžakowa so tehorunja z knihu Haraldej Bretschneiderej za dobre zhrmadne džěło. Wojerowski wyši měšćanosta Stefan Skora zwurazni swoju radosć na tym, zo so cyrkwinski dzeń w jeho měsće wotměwa a džakowaše so wšěm, kiž so w džensnišim so spěšnje měnjacym času wo zdžerženje a daledawanje serbskeje řeče, tradicijow a nałožkow prócuja. Heinrich Koch, wot lońšeho superintendent we Wojerecach, spomni na wosobinske zetkanja ze Serbami. We 80tych lětach bě přěni raz wo Serbach słyšał, pozdžišo

jako duchowny w Klětnom a nětko we Wojerecach jich wosobinsce zezna. Serbja, tak wón wuzběhny, su ze swojej řeču a kulturu a swojej hlubokej pobožnosću poklad ewangelskeje cyrkwe.

Postrowam přizamknyšej so přednoškaj wo serbskich cyrkwinskih stawiznach Wojerowskich kónčin. Dr. Edmund Pjeh ze Serbskeho instituta w Budyšinje porěča wo „Cyrkwinskim žiwjenju ewangelskich Serbow w pruskej Hornjej Łužicy 1918–1945“. Runje w tutym času so w tehdyšich 17 dwurěčnych wosadach pruskeje Hornjeje Łužicy přez industrializaciju, sekularizaciju a asimilaciju hoberske změny stawachu. Cyrkwinska wyšnosć hač do lěta 1938 Serbow spěchowaše, potom scěhowachu antiserbske naprawy, kaž wotstronjenje serbskeho farskeho městna we Wojerecach a wupokazanje fararjow Malinka we Łazu a Rejslerja w Slepom. Po wójnje mějachu w pruskej Hornjej Łužicy jenož hišće štyrjoch serbskich fararjow. Časowje přizamkny so přednošk Trudle Malinkoweje wo žiwjenju a skutkowanju fararja Wylema Černika, kiž bě wot 1946 do 1958 z duchownym we Wojerecach. Wón swjećeše kemše na wonym serbskim zlěće w juniju 1947 we Wojerecach, kotrehož hlowny organizator bě młody angažowany Pawoł Nalij był. Po přednošku so pokaza, zo bě mjez přitonymi pječ něhdyšich konfirmadow fararja Černika. Wupraji so přěće, wudać wo nim wosebity spis.

W štyrjoch slědowacych přinoškach wobswětli so nětčiša serbska situacija we Wojerowskich kónčinach. Knjeni Libšowa, nawodnica Witaj-pěstowarnje w Němcach, rozprawješe wo džěle tuteho kubłanišća. ⇨

Z přibližnje 400 kemšerjami bě Janska cyrkej na njeđělnišej Božej službje nimale poťnje wobsadźena.

⇒ 22 džěci tam tuchwilu maja, z kotrychž su 19 z ryzy němskich swójbow. W pěstowarni so po metodže dospołneje imersije jenož serbsce rěči, tak zo džěci rěč woprawdže nawuknu. Dotal z tym žane negatiwne nazhonjenja njemějachu, nawopak – přeswědčichu chablatych staršich. Knjeni Mačowa, němška mać, kotrejež džěsci stej mjeztym Němčansku Witaj-pěstowarnju wuchodžiloj, džakowaše so přitomnemu Janej Bartej z Pančic za zawjedženje Witaj-ideje w Serbach a wšěm žonam w Němčanskej pěstowarni za jich dobre džělo. Wo dalewjedženju serbskeho kubtanja w zakładnej šuli rozprawješe Regina Kumerowa, wučerka na „Šuli Handrija Zejlerja“ we Wojerecach. Po metodže 2plus wuknu džěci serbsce pisać a čitać. Tole so mjeztym derje přiwozmje. Před šěsc lětami, jako so projekt zahaji, bě powšitkowne nastajenje skerje napřečiwne, džensa je dosć pozitiwne. Po wopušćenju zakładneje šule maja džěci skladnosć, na Johanneumje a na Lesingowym gymnaziju dale serbsce wuknyć. Naposledk postrowi knjeni Christina Šoćina, regionalna rěčnica Domowiny we Wojerecach, přitomnych w mjenje župy a rozprawješe wo serbskich aktiwitach w župje „Handrij Zejler“.

Sobotniše zarjadowanje wuklinča z wobhladanjom historiskich serbskich filmow z Wojerowskich kónčin. Měrcin Wirth bě je ze Serbskeho kulturneho archiwa w Budyšinje wobstaral a za předstajenje přihotował. Widžachmy kwas w Čisku 1953, jěchanje po šćernišću w Spalach w 60tych lětach, wjesne swjedženje w Brětni w 70tych a 80tych lětach a naposledk zwukowy film DEFA „Jan a Leńka kwasujetaj“ z lěta 1955.

Swjedženska Boža služba

Jako njedźelu dopołdnja zwony k Božej službje wołachu, bě Janska cyrkej z přibliž-

Prědar superintendent Jan Malink

nje 400 kemšerjami nimale połnje wobsadźena. Zhromadźili běchu so swěrní Serbja ze wšelakich wosadow Budyskeho kraja, někotři katolscy bratřa a sotry a přede wšěm wosadni z Wojerec a wokoliny. Delnja Łužica bě bohužel jenož z jeničkej kemšerku zastupjena. Serbske drastowe towarstwa z Čiska, Židžineho, Brětnje a z Horow běchu kaž w dawnych časach z konjacymi zapřahami kemši přijěli. Džesatki žonow a holcow we Wojerowskej drasće spožčichu kemšam a cyłemu dnjej swój wosebity raz.

Serbsku Božu službu swjećachu hromadže štyrjo duchowni. Fararjej Joachim Nagel z Wojerec a Hans-Christoph Schütt z Dešna mějštaj čitani, dr. Jens Buliš ze Smělnje spěwaše liturgiju a Jan Malink z Budyšina předowaše. Zložuju so na slowa z Lista Pawoła na Efeziskich 5,19–20 ⇒

Wojerowski farar Joachim Nagel wužohnuje džěci na džěćace kemše.

Z postrowow serbskemu cyrkwinskemu dnjej

Lubi serbscy ewangelscy bratřa a sotry, w mjenje Towarstwa swjateju Cyrila a Metoda strowju Was wutrobnje k Wašemu cyrkwinskemu dnjej. Smy z Wami zwjazani we wěrje do trojjeničkeho Boha. Z wutroby přejemy Wam, zo by so heslo Wašeho cyrkwinskeho dnja „Pój, wutroba, a wjesel so“ wěrnosć stała a so wšitko derje radžiło. Wotewrjena a z radostnej nadžiju napjelnjena wutroba nam křesćanam derje přisteji, wosebje we wichorojtych časach. Tak chcemy tež w přichodže mjezsobny zwisk wudržować a so wo dobre ekumeniske zmyslenje postarać. Přejemy Wam wjele zboža a Bože žohnowanje za Waše dalje skutkowanje a předewzaća. Pomhaj Bóh.

*tachantski farar Wito Šćapan,
předsyda TCM*

Lube sotry a lubi bratřa w Knjezu,

pod heslom „Pój, wutroba, a wjesel so“ swječiće we Wojerecach swój lětuši serbski cyrkwinski dzeń. To je mi z přičinu, Wam tutón krótki postrow posředkować.

Wjesele! Mamy přičinu so wjeselić? Wosobinsce mamy wěsće wjacore přičiny za to. W kruhu swójby, přecelow, cyrkweje a towaršnosće. A hdyž Jezusa do swojeho wjesela sobu zapřijamy, nazhonimy, zo nastawa naše wjesele z džakownosće. Můžeme być džakowni za žiwjenje Jezusa a jeho skutk na křižu. Směmy swoje wjesele w Bohu nazhonić – a je druhim ludžom dale dać, to rěka: druhich natyknýć a za wěru zdobyć.

Jezus pak njeje jenički, za kotrehož směmy jako křesćenjo džakowni być. Tež we wjele druhich wobłukach našeho žiwjenja mamy přičinu so džakować a wjeselić. Přetož to, štož džensa jako normalny a trajny staw wobhladujemy, móže so bohužel přez nóc zhubiće: Myslmj jenož na čas nacional-socializma a realnje eksistowaceho socializma w něhdyšej NDR!

Pisam Wam z Pólskeje, hdžež su demokratija a zakładne prawa wohrožene. Štož zdaše so wčera hišće za wšě časy dobra europska woprawdžitosć być, leži džensa w rozwalinach. A to nic jenož, dokelž je so politiska móc změniła, ale tež tehodla, dokelž jako narod njeběchmy džakowni za to, štož mějachmy.

Wjesele z džakownosće je potajkim wumělstwo žiwjenja.

Přeju Wam, zo směće runje to na Wašim cyrkwinskim dnju dožiwić. Knjez njech was žohnuje a zwarnuje!

Andrzej Dębski, farar w Žarach

Waženi hosćo 61. Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja,

ze zajimom sym čitał přinošk bywšeho superintendenta Wojerowskeho cyrkwinskeho wokrjesa Friedharta Vogela w časopisu Pomhaj Bóh z julija 2007, w kotrymž rozprawješe wo narodnym položanju tehdy we Wojerowskej kónčinje. Serbskosć, kotraž bě jemu wočiwidna přez nošerki Wojerowskeje narodneje drasty, je so z wobrazu města Wojerecy a wokoliny pozhubiła a z wotemrěćom staršeje generacije so džeja a bole pozhubuje tež serbska řeč.

„Pój, wutroba, a wjesel so“ je hesło 61. Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja. Mōžu so wjeselić hladajo na to, štož je Friedhart Vogel zwěsćil? Wón praji, zo je džakowny, zo je směl w minjenych štyrjoch lětdžesatkach hišće telko serbskeho wokoło Wojerec dožiwić. Wězo mōžeme so wjeselić, zo smy hišće pōdla byli, jako bě serbskosć tule hišće wočiwidna. Tola hdyž hladamy doprědka, nam posměwk na hubje sprostnje, hdyž přirunujemy serbskosć we Wojerecach džensa z tej před někotrymi lětdžesatkami. A tola sym žiwy w nadžiji, zo rewitalizacija řeče so tule poradzi a wšelake znamjenja su nam přičina k wjeselu: hdyž widžimy, zo rejuja młodostni w Čornym Chołmcu zaso we Wojerowskej narodnej drasće wokoło meje, hdyž wuknu w šuli „Při Worjole“ we Wojerecach džěći wob tydžeň 10-11 hodžin serbsce, hdyž nastanje w Čiskowskej pěstowarni Witaj-skupina, kajkuž ju mamy hižo na Horach, w Němcach a w Čornym Chołmcu.

61. Serbski ewangelski cyrkwinski džeň tule we Wojerecach a na Horach njech je zwonkowne znamjo za to, zo serbscy ewangelscy wěriwi tutu něhdy tak serbsku holansku kónčinu ideelnje a w swojich modlitwach podpěruja, zo to, štož su nam naši wōtcojo zdžědzili, njeby zašlo, ale so wozrodžilo na nowe wašnje. Daj to Bóh.

Jan Nuk, předsyda Domowiny

Wulce česćeny a luby knježe superintendente!

Na swjedžen Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja, kotryž so wotměwa 7. a 8. julija tuteho lěta we Wojerecach, sćelu Wam, česćeny a luby knježe superintendente, Wašej lubej swōjbje, wšitkim lubym ewangelskim Serbam a hosćom z wukraja nanajwutrobniše přeća wšeho dobreho, strowoty, zboža, wuspěchow a wosebje wjele Božeje luby a žohnowanja

*Waš přećel dr. Zbigniew Gajewski
a sobustawojo pōlsko-serbskich
towarstwow z cyleje Pōlskeje*

Z rjanym kwěćelom počesćištaj Günther Hoffmann z Nydeje a Korla Młynk z Brětnje swojeho konfirmatora, njeboh fararja Wylema Černika.

⇒ „... džakujće so každy čas za wšo Bohu ...“ napominaše předar k džakownosći za bohate Bože dary. Džakować mamy so za widžomne dary, kaž Boži chléb a naše derjeměće, runje tak kaž za njewidžomne dary, kaž su to Boža lubosć a pomoc, jeho słowo w serbskej řeči, naša domizna a zhromadnosć. Při tym pokaza tež na duchownej, na kotrejuž lětsa wosebje spominamy: kěrlušerja Paula Gerhardta a předarja přenjeho serbskeho cyrkwinskeho dnja Wylema Černika. Dostojnje wobrubichu kemše dujerjo a cyrkwinski chór Wojerowskeje wosady pod nawodom kantora Johanna Leue. Chór překwapi z bjezporočnym serbskim spěwanjom wjacorych kěrlušow. Za kemšerjow, kiž njeběchu serbskeje řeče mócní, předležeše předowanje pisomnje w němčinje. Na kóncu Božeje služby přistupichu mnozy k Božemu blidu. Kemše zakónčichu so z krótkim spominanjom

na fararja Černika. Při jeho narownym pomniku, kiž je zady při scěnje w cyrkwi přičinjeny, položištaj Korla Młynk z Brětnje a Günther Hoffmann z Nydeje, wobaj něhdyšej konfirmandaj fararja Černika, rjany kwěćel.

Za čas Božeje služby w cyrkwi mějachu džěći wosebite kemše w Lutherowym domje. Gabriela Gruhlowa, podpěrana wot Marje Wirtheč, je z bibliskej temu, paselnjom a spěwanjom wuhotowa. Něhdže 25 serbskich, němckich a we Witaj-projekće serbsce wuknjacych džěći so wobdzěli.

Kolekty nahromadži so 1 926,35 eurow, z kotrejež zwosta po zapłaćenju wudawkow 178,25 eurow za Wojerowsku wosadu a Serbske ewangelske towarstwo.

Serbska kultura na Horach

Witajo so po kemšach z Božeho słowa podachu so kemšerjo z města won do susodnych ⇒

Mnozy wjezechu so po kemšach z konjacymi zapřahami na Hory.

Fota: A. Kirschke

⇒ Horow. Wjětšina jědžeše ze swojim awtom, džěci a tež někotři starši kemšerjo pak mějachu wjesele, so hromadže ze sobustawami drastowych towarstwow z konjacy m zapřahom wjesć dać. Žurla a korčmarska stwa w korčmje „Lipa“ so bórže kopaće poľnej napjelnějše, tak zo mějachu korčmarjency swoju lubu nuzu, wšěch něhdže 200 hosći z wobjedom a swačinu zastarać. Wobjedej přizamknychu so po zwučeny m wašnju zhromadne spěwanje ludowych spěwow a krótke přinoški, wuhotowane tónkróć wosebje wot serbsce wuknjaceje džěćiny. Ze sceniskim hraćom „Postrow lěća“ zahajichu šulerjo Johanneuma pod nawodom Brigity Šramineje popoľdnějše program. Sup. Malink pokaza na bohaće z knihami kryte blido serbskeho nakładnistwa, kiž bě Manja Bujnowska sobu přiwjezła. Pječ Slepjanskich kantorkow pod nawodom Hildegard Bertonoweje zanjese někotre serbske spěwy.

Program na žurli so přetorhny z wuchodźowanjom po wsy. W Patokec kładžitej bróžni a w Křižankec burskim statoku wítachu wopytowarjow z wotewrjenej wutroba a bohatymi zběrkami serbskeje materielneje kultury. Serbske drasty, stare fota, jutrowne jejka, domjace graty a nadoba swědča wo něhdyšim žiwjenju holandskich Serbow. Z kajkej prócu a wustojnosću su Patokecy a Křižankecy wšo zezběrali a připrawili a z kelko lubosću nětko swoje zběrki hladaja a druhim pokazuja, je wšeje česće hódne. Čas za wobhladanje wšěch bohatstwow ani njedosahaše. Zajimawe běchu tež rozmoľwy, kiž so mjez wopytowarjemi wudachu. Pola Patokec w bróžni a na zahradže mějachu džěci swoju wosebitu zabawu, wo kotruž so hłownje Brigita Šramina a Birgit Patokowa postaraše.

Po kofeju na wjesnej žurli postrowi zhromadzenych naš doľholětny česki přećel

Wojerowski superintendent Heinrich Koch w bjesadže z Blunjkami. Wón kaž tež Wojerowski sup. n. w. Friedhart Vogel swjećeštaj cyly cyrkwinski džeń sobu.

farar n. w. Jaromír Strádal, kiž bě zasoz poľnym awtom českich hosći na cyrkwinski džeń přijět. Wón dopomni na lětuši jubilej 1457 založeneje Jednoty Bratrskeje a rozprawješe, zo kóžde ranje z mandželskej Ochranowske hesło w serbskej řeči čita. Farar Pavel Kučera z Aša posředkowaše postrowy česko-bratrskeje cyrkwy a wuzběhny, zo bě hižo wospjet na našich cyrkwinskich dnjach a zo so w Serbach jara derje čuje. Program na žurli zakonči so z wustupom džěci z Witaj-pěstowarnjow z Němcow a z Horow. Pod nawodom knj. Libšoweje a knj. Wowčerjoweje poskičichu džěci pisany program serbskich spěwčkow a rejkwow, za kotryž so přihladowarjow z wutrobnym přikleskom džakowachu.

K zakončenju swjedženja zhromadžichu so wšitcy na rjanej Horjanskej nawsy. Pod přewodom wosadnych dujerjow zaklinča

z mnohich ertow hišće raz kěrluš „Pój, wutroba, a wjesel so“, kiž bě lětušemu schadźowanju hesło spožčil, a kěrluš „Wulki Božo“, z kotrymž so tradicionelnje kóžde lěto cyrkwinski džeń kónči. Sup. Malink podzakowa so wšěm, kiž běchu pomhali cyrkwinski džeń wuhotować. Fararjej Nagelaj, lětušemu hłownemu organizatorej z Wojerec, zanjese so trójna serbska slawa. Na rozžohnowanje pušćichu džěci džesatki powětrowych balonkow w serbskich barbach do slónčneho lětnjeho njebja. Módre, čerwjene a běte balonki njesechu postrow serbskeho cyrkwiskeho dnja do dalšeje wokoliny.

Z tym zakonči so swojorazny cyrkwinski džeń, kiž bě po řeči drje był měšany, serbsko-němski, po duchu pak serbski. Bě to swjedžen cyle po wašnju přěnjeho serbskeho cyrkwiskeho dnja w lěće 1947. Jedyn z hosći mjenješe, zo tajki optimistiski cyrkwinski džeń scyła hišće dožiwil njeje. Tuž drje móht zhromadny swjedžen wšěch, kiž so ze serbstwom a z cyrkwu zwjazani čuja, być model přichoda. Tajki bohaty po wobsahu a nadžijepoľny po duchu njech so radži tež přichodny 62. serbski cyrkwinski džeń klětu 28. a 29. junija w Rakecach. **T.M.**

Šulerjo Wojerowskeho gymnazija Johanneuma předstajichu pod nawodom Brigity Šramineje (nalěwo) scenisku hru „Postrow lěća“.

Foce: M. Bulank

Lube górnoserbske sotši a bratši, scelom Wam wutšobne postrowy z Dolnje Łužyce k Wašomu 61. Serbskemu ewangelskemu cerkwinemu dnju. Rad se dopominam hyšći, ako som raz pódla był mjazy górnoserbskimi kšescijanami na Wašom cerkwinem dnju w Klětnom a pši gromadnem stojnišću na wjelikem nimskem cerkwinem dnju w Lipsku. Wjelgin rad słucham teke w górnoserbskem rozgłosu, gaž promšt kněz farar Malink prjatkujou.

Waš Siegfried Malk ze Smogorjowa

Z wulkim kranom zběha so nowy zwón na wěžu Michalskeje cyrkwje.

Michalskaj duchownaj, sup. Jan Malink a farar Joachim Butter (wotlěwa), nowy zwón poswjećištaj. Fota: E. Schmitt

Nowy zwón na wěži Michalskeje cyrkwje

W junijskim wudaću Pomhaj Bóh běch wo leću noweho zwona za Michalsku cyrkej rozprawjał. Štwórtk, 5. julija, bě nětk tak daloko: Zwón bě so do Budyšina přiwjezt a měješe so na wěžu Michalskeje cyrkwje powěsnyć. Pod bohatym wobdželenjom wosadnych poswjećištaj farar Joachim Butter a Serbski superintendent Jan Malink nowy zwón, kiž njese němske a serbske napismo „Měr na zemi“ kaž tež relief hołbja jako symbol měra. Je to srjedźny zwón mjez třomi a w běhu 115 lět hižo štwórtý swójeho razu na wěži Michalskeje cyrkwje. Přěni z lěta 1892 bě so za čas Přěnjeje swětoweje wójny dyrbjał wote-dać, dalšej dwaj z lěta 1929 a 1991 dyrbje-štej so narunać, dokelž běštej so puknyłoj. W swojim předowanju, kotrež běše w něm-

skej a serbskej rěči, pokaza superintendent Malink na stawizny dotalnych zwonow. Wón wupraji nadžiju, zo by tež nowy zwón dale Serbow do Michalskeje cyrkwje wołał a zo bychy ludžo Boži měr namakali w swojich swójbach a domach, na našich wsach a na cylej zemi. Z wulkim kranom, kotryž sahaše hač na wjeršk wěže, so najprjedy stary zwón dele pušći. Po tym, zo běštaj fararjej nowy zwón poswjećiloj a tři cyrk-winscy předstějicerjo jemu přěni raz zaklin-čec dali, so wón na wěžu horje sčahny. Z darami 30 firmow, kotrež maja swoje sydło we wsach Michalskeje wosady, a z darami wosadnych bě so za krótki čas cyłkownje 11 742 eurow za nowy zwón nahromadži-ło. Nadžijamy so, zo wón Michalskej wosa-dže přez wjele lět derje služi. **Měrcin Wirth**

Puknjeny srjedźny zwón Michalskeje cyrkwje z lěta 1991 so z wěže zběha a so z nowym naruna. Mnozy wosadni běchu so wšědny dzeń nawječor při cyrkwi zhromadźili, zo bychy tutón njewšědny podawk sobu dožiwili.

Cyrkej serbske archiwaliije restawrować dała

Pječ zwjazkow archiwaliijow k stawiznam Łužiskeho předarskeho towarstwa w Lipsku su wotnětka fachowej zjawnosći zaso přistupne. W zaštych měsacach buchu akty za nimale 8 700 eurow ze srědkow sakskeje krajneje cyrkwje w Lipsku restawrowane. Zwjazki z časa wot 1747 hač do 1857 su wažne dokumenty k stawiznam ewangel-skich Serbow. Najstarše žórło je zestawa zličbowankow, zakonjow a zapis sobustawow. Po wuprajenju nawodnicy krajno-cyrkwinskeho archiwu dr. Carlies Marije Raddatz w Drježdžanach maja archiwaliije wosebity wuznam za serbske stawizny. W serbskim předarskim towarstwje při Lip-šćanskej uniwersiće, založenym w léce 1716 wot serbskich studentow teologije, so serbskim studentam zmóžni, serbsce předować wuknyć. W léce 1717 podpisa tehdyši Drježdžanski wyši dwórski předar

Heinrich Pipping (1670–1722) založenske wopismo. Z tym so towarstwo wot cyrkwje připózna. Druhi podpisar tuteho wopisma bě Drježdžanski superintendent a wyši konsistorialny rada Valentin Ernst Löscher, kotryž so tež sam wo serbsku rěč próco-waše.

Ze zakónčenjom restawraciskich džěłow su nětko k 290lětnemu jubilejeh tehdyšeho podpisanja najstarše zdžeržane žórta tu-teho studentskeho towarstwa w krajno-cyrkwinskim archiwje w Drježdžanach zaso přistupne. Jich hubjeneho stawa dla njebě dotal móžno je wužiwać. Zdžerženje tutech wosebitych swědkow serbskeje kul-tury a rěče we wobłuku krajneje cyrkwje je wažny přinošk k stawiznam ewangel-skich Serbow w Sakskej.

Ewangelsko-lutherski krajnocyrkwiniski zarjad Sakskeje

Delnjoserbski spěwnik

W hornjoserbskej rěči mamy hižo dobry lětdžesatk spěwnik za džěci, wudaty wot Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Jako so loni na serbskim nabožnym tydženju we Wukrančicach přěni raz tež džěsci z Del-njeje Łužicy wobdžělištej, wujewi so njedo-statk na delnjoserbskich spěwach. Na městnje tam přitomnej kublarce Antje Kel-low a Christiana Piniekowa někotre spěwčki do delnjoserbsčiny přetožištej. Z tu-tych a dalšich jeju přetožkow nasta mjez-tym mały brošurowany zešiwk, kiž je z no-tami stajał a zhotowił předsyda SET Měrcin Wirth. Zešiwk woprijima sydom spěwow, Wótčenaš, wěrywuznaće a pod nadpis-mom „ABC psějnosći“ postrowy, próstwy, blidowe modlitwy a žohnowanja w delnjo-serbsčiny. Tak změja na lětušim nabožnym tydženju we Wukrančicach tež delnjoserbske džěci swój wosebity zešiwk. **T.M.**

Marka Herrmannowa z Rakec †

Njeje ani hišće poł lětka zašlo, zo móžachmy z jeje pjera spomnjeće na Hanu Wirthech, jeje ćetu z maćerneho boka, w našim měsacniku čitać. A kak wobšérnje a zajimawje bě wona do teho wo swjich dožiwjenjach z dźěćacych a młodžinskih lět mjez Rakecami a Hodžijom, hromadže z dotal njewozjewjenymi fotografijemi, rozprawjała!

Nětk je wona swoje pjero zložila a wobjelknjyla. Marja Herrmannowa rodźena Křižanec je 25. julija do Božeje wěčnosti wotešla. Chowana bu 30. julija na Rakečanskim starym kěrchowje při cyrkwi, hdžež so syła serbskich a němskich přewodźerjow wot česćeneje njeboćičkeje rozžohnowaše. Němsko-serbski pohrjeb měještaj zhromadnje farar Kecke-Rakečanski a Serbski superintendent Malink-Budyski.

Narodźila bě so Marja Herrmannowa 16. septembra 1920 w Rakecach jako přenje dźěćo tamnišeho fararja Korle Božidara Křižana a jeho mandželskeje Marje-Marthy rodźeneje Wirthech. Tehdom běše Rakečanska fara hišće serbska byta. Tak stej Křižanec Marka a jeje sotra Martha serbskej wotrostlej, z dweju žórtow serbskosć čerpajo. Te jedne žórtlo běchu Křižanecy, hdžež na přikład Marcyny wuj, potajkim nanowy bratr Jan Křižan-Klukšanski wot lěta 1930 hač do 1935 Domowinu nawjedowaše a so ze serbskimi stawiznami zaběraše.

Tamne žórtlo běchu Wirthechy w Stróži w Rakečanskej wosadze, kotrychž mjeno je hač do našich dnjow swój wuznam za ewangelske Serbstwo wobchowało.

Rakečanski farar Korla Bohuwěr Křižan zemrě jara młody hižo w léce 1924. Hinak hač džensa, hdžež farske bydlenja tu a tam prózdne steja, dyrbyeše farska wudowa bórže ze swojimaj holčkomaj faru wopušćić. Wone začahnychu do chěže, kotruž běštaj sebi Strážanski dźěd a wowka w Rakecach w směrje do Kamjeneje kupitaj.

Marka Křižanec chodžeše w Rakecach do šule a zložila 1939 na Budyskim gymnaziju abitudru. Kaž je to w nacistiskim času předpisane byto, dyrbyeše wona winowatostne lěto absolwować. To sta so w džensa pólskim Schneidemühlu (Piła) pola wuja dr. Pawola Wirtha, bratra pozdžišeho superintendenta Gerharda Wirtha a Cokowskeho bura Korle Wirtha a horjeka hižo mjenowaneje sotry Hany. Docent dr. Wirth běše zwudowjeny a měješe synka. Wo njeho so Marka Křižanec-Herrmannowa hromadže z maćerju staraše. Jürgen Wirth, džensa lékař w Berlinje, wotrosće w Rakecach a chodžeše z podpisanym do samsneje rjadownje zakładneje šule.

1943 bě so Marka Křižanec na Rakečanskeho fararja Gerharda Herrmanna wudała, kiž pak hižo 1944 po čěžkim wójskim

Marka Herrmannowa Foto: archiw SN

zranjenju w lacareće zemrě. Krótko do teho bě so jeju syn Gerhard narodził, kiž ma swoju lékarsku praksu w Budyšinje.

Kaž je so po wójnje wjele tysac młodym wudowam zešlo, steješe tež Marka Herrmannowa nětk před rozsudom, što činić. Wona nadeńdže w powołanju wučerki swój rjany nadawk, za což běše wona přez swoje měrnice a tola konsekwentne wašnje predestinowana byta. Swoje křesćanske zmyslenje njeje ženje potajowała, štož statna wyšnosť akceptowaše, haj, akceptowac dyrbyeše.

Wona slušese do najswěrnějšich kemšerkow Rakečanskeje wosady a wopytowarjow serbskich cyrkwinskih zarjadowanjow. Wot wšeho započatka běše tež člonka Serbskeho ewangelskeho towarstwa.

Njeh wotpočuje w Božim měrje.

Hinc Šofta

Jurij Šenk z Delnjeje Hórki †

Loni nalěto rozžohnowachmy so na pohrjebnišću w Delnej Hórcce z knjezom Měrćinom Šenkem z Plusnikec. Tam je nětko namakał tež jeho kuzenk, knjez Jurij Šenk z Delnjeje Hórki, swój posledni wotpočink. Chowanje sobotu, 30. junija, měješe wosadny farar Noack-Chwačanski.

Jurij Šenk pochadžeše z Delnjeje Hórki. 11. decembra 1925 bě so tu w skromnym domčku serbskeje dźělaćerskeje swójby narodził. Zahe dyrbyeše doma hižo sobu pomhać, wosebje na swójbnjej sadowej plantaži. W ródnej wsi chodžeše 1932–1940 do šule, po tym nawukny 1940–1943 w Budyšinje powołanje knihičišćerja. Lědma zo bě wuwuknył, dyrbyeše do dźěloweje služby a po tym do wójny, naposledk do Francoskeje. Nalěto 1945 přińdže do ameriskeje jatby, z kotrejež so swjatki 1946 strowy dom wróći. Doma tehdy hišće wo nana žarowachu, kotryž bě kónc meje 1945 při rowowanju wójskich powostanow na minu storčil a so při jeje rozbuchnjenju smjertnje zranił. Tak dyrbyeše nětko Jurij Šenk być hłowny zastaraćel swójby. 1952 wróći so do swjeho powołanja a

džělaše hač do lěta 1990 w serbskej čišćerňi w Budyšinje. Čěžke schorjenje mozow w léce 1956 drje so džak lékarskej pomocy zaso někak wuhoji, zawostaji pak trajne strowotne čěže. Tak njesmědžeše žane awto wodzić, ale jenož z kolesom jěć. Wot lěta 1964 bě z Hildegard Cyžec z Chortnicy woženjeny, mandželstwo wosta bjez dźěć. Žel jemu bě, zo dyrbyeše 1970 swoju sadowu plantažu nastawaceho spjateho jězora dla wotedać.

Znajachmy Jurja Šenka jako stajnje wjesoteho a přecelneho čłowjeka a jako swěrného ewangelskeho Serba. Hdžežkuli bě serbske zarjadowanje, by sej tam ze swjich kolesom dojeť – samo na cyrkwinski dzeň do Wochoz a Slepeho. W ródnej wsi přislušeše Domowinskej skupinje a předawaše serbske protyki a knihi. Wot załoženja w léce 1994 bě z člonom Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Dolhož jemu strowota dowoli, wopytowaše w Budyšinje serbske kubłanske dny a w Malešecach serbske kemše a wosadne popołdnja, dokał jeho naposledk sup. Malink z awtom sobu bjeřeše. Tež na nazymske koncerty w Delnej

Jurij Šenk w léce 2004 Foto: T. Malinkowa

Hórcce a dalše serbske kulturne zarjadowanja hač do wysokeje staroby chodžeše.

Po tym zo bě jeho před lětomaj Boža ručka zajala, so strowotny staw hladajcy pohubjeňowaše, tak zo dyrbyeše husičšo do chorownje. Wot lońšeho septembra přebywaše w hladarni maltezow St. Hedwig w Budyšinje. Tam wón 25. junija 81 lět stary wudycha.

Njeh naš luby serbski bratr Jurij Šenk w Božim měrje wotpočiwa w ródnej zemi. **T.M.**

Wo ćetach a drubich ludźoch

Naša mać měješe tři sotry, haj, měješe. Wone su mjeztym wšitke runja maćeri na Božu prawdu wotešte. Narodźite běchu so mjez lětomaj 1912 a 1922 do Jančkek swójbny w Nydej. Nydej běše tehdy hišće zanje-sena, rzy serbska holanska wjes, hdžež nchtó na to njemysleše, zo móhła so wuhla dla wotbagrować a zničić. Do šule chodźachu do Łaza a tež na paćerje pola fararja Jurja Malinka, na kotrehož so wone přeco rady dopominachu.

Naša mać běše najstarša wot šesćoch a wuńdže přenja z ródneho doma. Wona słužeše w Komorowje pola Rakec na Kružic kuble a wuda so w samsnym léće, jako bruni swoje dwanaće lět trajace tysacletne kralestwo wuwofachu, do Noweje Wsy pola Rakec. Hdže běstaj so nan a mać zeznať – na rejach, chiba na kemšach abo hdže hewak? To njejsmy my dźeći zhonili a za tym so tež njejsmy prašeli, přetož mjez staršimaj a nami – tak so to něhdy słušeše – wobsteješe tola wěsta barjera, kotruž překročić sebi njezwěrichmy.

Poprawom však chcych radšo na swoje tři ćety spominać a na wšo to, štož sym sej wot nich a wokoło nich spomjatkowať. Nan bě dže samlutki wotrostł, dokelž běše jeho nan hnydom na spočatku Přenjeje swětoweje wójny w Ruskej padnył. Tuž wot jeho boka ani ćetu ani wuja njemějachmy.

Lejna w Šešowje

Najstarša ćeta běše so do Šešowa na wudowca wudała. A tón běše ze swojeho přenjeho mandželstwa holčku sobu přinješ, kotraž měješe šwicarske staćanstwo. Kak bě so to wšitko z tej Sonju měto, tež to słušeše někak do tabutemow. Znajmjeńša je naša najstarša kuzina w powójnskim času přez Mjezynarodny čerwjeny křiž pakćiki dōstawała. Tež tego njejsym so dowědzał, kak bě k temu dōšlo, zo bě so naša wulka kuzina swojeho priwilega wzdała a staćanstwo NDR přiwzała. Je však móžno, zo běchu so někajke „organy“ do wšeho tykaće, kaž běše to w zařizenej jara němskej njedemokratiskej republice z wašnjom byto.

W samsnym léće, hdyž so družu Serbja pječa tak jara nad dobyćom Čerwjeneje armije wjeselachu, sta so ćeće Lejnje a jeje třom dźěćom wulke njezbože, přetož zawlečechu jeje mandželskeho, našeho dušneho wuja Jana. Tež hišće dalšeju Šešowskeju mužow su wotwjedli, jedyn z njeju běše maćerny a ćećiny wuj Handrij. Žadyn njeje so nawrócił. Nětk tam Lejna samalutka na žiwnosći steješe. Tola njemóžu hinak rjec, hač zo bě wona swoje žiwjenje woprawdže zmištrowała.

Hnydom po našim nawróće z ćećanicy, w léću 1945, smy do Šešowa po to a tamne jězdźili. Pola nas w Nowej Wsy dže běše wšitko spowróćene a rozbite a zabite byto.

Tutón wobraz nasta při składnosći złoteho kwasu Jančkek mandželskeju. Zady steja jeju dźeći (wotlěwa): Walter, Emma, Lejna, Marka, Hana a Richard. Foto: priwatne

Samo naše kury běchu čile njekmanicy do mašinki, z kotrejž so rěpa sykaše, zmjetali a rozsykali.

Najšćedriwiša však běše naša Nydzanska wowka Hana, ale tež ćeta Lejna je nam popomhała. Njezabudu, kak sym z rěblowanym wozyčkom podtu Čornicy cyły měch morchwje domoj wjeztł, wězo nic sam, ale z maćerju a wulkej sotru.

Haj, léto 1945! Pola ćety Lejnje smy tehdy ze stwinymi woknami na Budysku „šoseju“ wudžerali, hdžež ruscy dobyćerjo poraženych němskich wojakow po stach a tysacach do Wojerowskeho směra ćerjachu. „Lager Elsterhorst“ běše jich cil, lěhwo za wójnskich jatych w Narcu. Byrnjež wot ćećineho domskeho wjace hač tři lochće hač na Budysku dróhu byto, tak smy so tola jara bojeli, zo móhli nas cuzy wojacy wuhladać a do nas třělič. Ćeta Lejna nas přeco zaso namoťweše: Bjerće so na kedžbu!

Dothi čas so ćeta Lejna nadžiješe, zo móhł so jeje Jan zas na dworje zjewić, tola čakaše kaž wjele žonow podarmo. Skónčnje tež poslednju škričku nadžije spuščić a da swojeho muža po hamtskim puću za mrtweho postajić.

Naša Šešowska ćeta běše woprawdže mudra a džěława žona. Słušeše do tych ludźi, kiž hižo zahe znamjenja noweho časa spōznachu. Nic hakle 1960, hdyž bjezmała wšitkich burow a burikow do moderneho roboćanstwa znuzowachu, ně, hižo 1952 zastupi wona do Šešowskeho prodrustwa. Při tym pak njeprěwážowachu někajke politiske dopōznaća, skerje tola hospodarske wobstejnosće.

Njemóžu prajić, hač bě Šešowska Lejna pobožna žónska byta. Wo tym sudzić mi njepristeji. Džesać lět po tym, zo běchu jej a jeje dźěćom zežiwjerja rubili, potrjechi tule swójbu dalje njezbože. Najmłōdša džowka, runje konfirměrowana, schorje ćećko na spinalnu mrtwicu a wosta zbrašena a ćerpješe na čěle a na duši. Z něhdy

wjesoleje a rjaneje holčki sta so wbohe žatko, kotremuž bě ćećko swój wosud přiwzać a njesć. So wě, štož stawy strowe ma, tón móže rjenje mudrować.

Tři léta po Lejninej smjerći zańdželi tež naša mać swojej woći. Mjez přewodzerjemi na Rakečanskim kěrchowje napadny mi młody muž, kotrehož njewědžach do swojich přiwuznych zarjadować. Nětko zhonich, zo bě to mój najmłōdši kuzenk – ćećiny najmłōdši syn. Běch jeho před lět-džesatkami do wotchada do Němcow skrótka widzał a mjeztym běše so z małego hólčka zrōstny muž stať.

Haj však, ćeta njebě so znowa wudała, ale – kaž so to džensa praji – žiwjenskeho partnera nadešla. Wěsty čas po wójnje pričahny na jeje žiwnosć cuzy muž, Němc z Rumunskeje. Z tutym čichim čłowjekom, kiž měješe we Wulkej Dubrawje bratra-lěkarja, běše ćeta hromadže žiwa ... Njestyšana wěc, tajkele džiwje mandželstwo – tehdy. Tež wosadny farar ćeće w tutym nastupanju swoje rady dawaje, wo kotrež pak wona njerodžeše, a tuž so z nim skocori.

Što so džensa hišće za tym praša, na kajke wašnje su ludžo, kiž so mjez sobu lubuja, žiwi. A cyrkej njeje hižo ta „moraliska instanca“, kaž je wona to přez lětstotki byta abo być chcyta.

Wosobna Łazowska ćeta

Běše-li so Šešowska ćeta w samsnym léće narodźila, jako so Europa do Přenjeje swětoweje wójny hotowaše, tak narodži so ćeta Hana lětko do jeje katastrofalneho kónca.

Ćeta Hana njeběše jenož mjez Nydeju a Łazom žiwa byta, ale čwak dale přišla. Nó haj, tak daloko to tež byto njeje, ale w starých časach běchu za serbsku holcu z hole Zhorjelc a Drježdžany daloki swět. Z wěstej hordosću wo tym powědaše, zo bě pola mištra Bjarnata Krawca služila. Potom pak sta so z předawarku pola Haješec we Łazu ⇒

⇒ na Zhorjelskej. Pozdžišo je wona w tymle metjeju tu a tam skutkowała, naposledk tež we Łazowskim konsumje. Předawarka běše džě w socialistiskim času tajke něšto kaž kralowna, znajmjeńša pak princesna, džensa je wona robočanka abo hišće hórje – njewólnica!

Četa Hana běše kusk wosobna; bě znajmjeńša pytnýc, zo njebě jenož doma serbski chléb chmutać zwučena. A naša Nydzanska wowka cí jara dobry chléb pječeše.

Swojeho muža běše Hana w ródnej wsy, hnydom překi pola Grofic, namakala, kotrajž drje samaj žane džěcí njeměještaj, a tuž běštaj hólca a holcu přiwzaťoj, syroč, kotrež do jeju přiwuznych słušešej. Cećiny muž běše cí wosebity eksemplar. Hdyž so Maksej rěčec njechaše, móžeše wón hodžiny dołho přihladować, kak so druzy bjesda dujo zabawjachu. Běše-li pak bjesda wěsty dydk docpěta a Maks traš škleńčku abo dvě, tři slódkeho likera wupił, wón zasahny a móžeše nadobo samlutki cytu bobriju ze swojim suchim humorom zahorić. Tak kaž nimale wšitcy holanscy Serbja chodžeše tež Bartlikec nan do jamy na džěto. Běše čěsla. Swójba měješe so tola ze žiwí. Nó haj, zwoprědka njeběštaj Maks a jeho Hana prawa swójba; dołho dyrbeštaj na dorost čakać a hakle po operaciji porodži třiatřicělětna swoje přenje a jeničke džěćo. Wot nětka postajowaše tónle hólč jeju žiwjenje a žadaše sej wšůzkuli lubosć swojeje maćerje, kotruž wona jemu rady dawaše.

Swoje bydlenje mějachu na Handrija Zejlerjowej we Łazu. Jako běch čitać wuknył, tam we Łazu na pućniku jenož němske „Andreas-Seiler-Straße“ steješe. Hakle po wójnje zhonich, zo je to tón muž, kotremuž je na Łazowskim hermanu pomnik wěnowany. Nimo tehale pomnika smy znajmjeńša jónu wob lěto čerchali, hdyž na Nydzansku kermušu chcychmy. Wottam njeběše bohudžak wjace tak daleko hač k džědej a wowce. Ow, što sym ja stonał a so puzolił po puću; to pak běše tež daleko wot Noweje Wsy přez Šćeńcu a Bjedrichecy. Druhdy smy pola Symankec w Šćeńcy załožili, kiž kowarnju mějachu, a pola nich kusk wotpočnyli. Symankowa běše maćer na četa. Skónčnje smy so wjeselili, hdyž běchmy Nydej docpěli, kotruž běchu brunina „Köhlergrund“ překřčili. A tola smy bjezmata ze wšitkimi ludžimi, kotrychž po puću zetkachmy, serbsce popowědali! Tak kaž bě Nydej před pjeć lětdžesatkami do wulkeje jamy zajěla, je so tež tamniše serbstwo hač na jara skromne zbytki pominyło a naposledk budžeja jenož hišće dwurěčne pućniki a taflički wo tym swědčić, zo „je tu tola hišće něhdy něšto bylo“.

Tež Łazowska četa a jeje muž wotpočujetaj runja džědej a wowce dawno hižo na tamnišim pohrjebnišću.

Nimo, wšitko je nimo.

Z Nydeje do Mortkowa

Najmłódša maćerna sotra běše Marka.

Haj, běše, přetož tež wona je mjeztym třiatřicělětna zemřěta. Namakachu ju w jeje skromnym bydlenčku w Mortkowje na konopeju ležo, jako by spała.

Hromadže z džědom a wowku přečahny Marka 1952 do Mortkowa, hdžež Nowakec žiwosć wotnajaču. Po smjerći staršeju dósta wona w Mortkowje bydlenje, kotrež trochu na baraku dopominaše a do wobsydstwa wuhlowej jamy słušeše.

Četa Marka wosta njewudata. Jeje přecel njebě so z wójny nawrócił, a wšelake pospyty, sebi druheho ženicha namakać, wostachu bjez wuspěcha. Jónu chcyše samo naša Nowšanska susodžinka, Kubicec Elza, brašćic a pósła k nam muža we wotpowědnej starobje. Četa a cyzu muž zetkaštaj so pola nas w stwicy na kofej. A to bě tež wšitko. Tajki wosobny knjez z města a jednora holca z holanskeje wjeski, to so prawje hromadže njehodžeše.

Marka džětaše doma na žiwosć, najprjedy w ródnej Nydeji a potom potajkim w Mortkowje. Jenož jónu hnydom po wójnje chcyše wjesnemu žiwjenju a bětlowanju wučeknyć. Njewěm, štó, ale něchtó bě ju narěčał a ju za serbske wučerstwo nawabić spytał. Skrótka prajene, Marka poby něšto dnjow w Radworju w runje załoženej Nawkec kubtarni ... ale tele plus a minus, plural, dual a singular ... ně, to njeběše ničo za nju.

Jako běše 1960 tež do Mortkowa tak mjenowane socialistiske nalěčo z gwałtom začahnyło (džěda Korlu tyknychu přez nóc do Wojerowskeho jastwa, dokelž nochcyše swój „dobrowólny“ zastup do LPG podpisać!), započa Marka do briketownje na džěto chodźić. Čězko džětać běše wona zwučena. Nětko tež skónčnje něšto pjenje zastužeše.

Na četu Marku so rady dopominam a njezabudu, kak bě mje něhdy – njechodžach hišće do šule – „wumóžila“ a z kolesom z Nydeje zas wróco do Noweje Wsy dowjezła. Běch přeni króć sam pola džěda a wowki wostać dyrbať a tam sliny a wózhor płačať a tak jara bječať, zo njebě to za wšitkich wobdželenych wutrač było. Tuž mje Marka do korbika sadži a domoj dowjeze. Pozdžišo pak njeběch hižo tajki cyplkojty.

Marka bě tež dobra kucharka była, lěpša a wušikniša hač naša mać. Na wšelakich swójbných swjedženjach je wona pola nas kuchariła. Na jeje dobru poliwwu a wuběrnú nuklacu pječeń njejsym hač dodžensa zabył. Byrnjež sam tež jara rady za kuchinskimi kachlemi stať a swoju swójbu „wobkucharit“, tak njejsym Marcyn kuchinske kmanosće ženje docpěť.

Přeco hdyž moje mysle do starych časow a tuž do Serbow lětaja, tež na tute tři swoje čety spominam. Njeje to dziwna wěc? Čim starši čłowjek bywa, čím bóle jeho zańdženosć zaběra, a ta zdawa so jemu naposledk zloty čas być.

Hinc Šofta

Modlitwje Mata Kosyka

Žajtšna modlitwa

Mimo jo nět carna noc,
mimo wšogo zlego moc,
Kněžo, ty se zmilašo
a mě zasej zrownašo.

Kakiž žěk zo z wustami,
wujžo w zemskej słabosći.
W prochu twoju wusoknosć
pšemodlu, moj Bog, moj Wošć.

Lubosć wšeje lubosći,
sćit nejwuši njebjaski,
žins mě teke woplěwaj
a mě k žělu mocy daj.

Wuc nas wšyknych pšawje hyš,
twoje wostaš, twoje byš;
Kněžo, wjež how sam nas ty,
ab raz pšišli k zbožnosći.

Wjacorna modlitwa

Mucny som, nět k měru du,
mojej wocy zacynju,
twoja lubosć, twoja moc
jo moj sćit, gaž pšišo noc.

Som žins cynił nješawdosć,
z gnadu na mnjo glědaj, Wošć,
twoja lubosć, Krista kšej
moje winy pokšys dej.

Wšykne, kenž mě znate su,
wšykne, kenž sí lubuju,
wšykne stworby how a tam
woplěwaj, moj Kněžo, sam.

Mucne woka zacyń ty,
wugoj chore wušoby,
daj wše k pšawem troštu pšiš
a raz nimjer glucne byš.

(pšestawjone)

Powěsće

Nowy pomnik za Michała Rostoka na Wulkim Pichowje Foto: T. Malinkowa

Wjelenin. Na Wulkim Pichowje dopomina wot loňšeho nowy pomnik na Michała Rostoka, wučerja a prirodospytника z Drječina, kotryž je wjele swojich prirodospytnych slědzenjow na tutej horje přewjedł. Pomnik postajito je domizniske towarstwo z Tućic. Na do zornowca zasadženej tafli čitamy napismo: „Zum Gedenken / an / Michał Rostok / 1821 - 1893 / Oberlausitzer Naturforscher / und sorbischer Lehrer / in Dretschen (Drječin) / gewidmet / vom Heimatverein / Tautewalde e. V. / 2006“. Na Michała Rostoka dopomina hižo pomjatna tafľa na ródny domje w Bělšecach a nowy narowny pomnik na pohrjebnišću w Husce. W Drječinje je dróha po nim pomjenowana.

Podstupim. Braniborska serbska rada w Podstupimje zaběraše so 26. junija ze serbskim cyrkwiskim džětom w Delnjeje Łužicy. Serbscy zastupjerjo zwuraznichu přeće, zo by so za delnjoserbske cyrkwiske džěto wutworilo 50%-owske farske městno. Wot zastupjerjow cyrkwe so tele žadanje wotpokaza. Dale so wo tym jednaše, kak móht so serbski cyrkwinski zakoń z lěta 2005 ze žiwjenjom napjelnić. Tež nadawki loni založeneje serbskeje cyrkwiskeje rady so na posedženju předstajichu.

Nowy Rogow. Njedźelu popołdnu, 1. julija, zhromadži so na 60 kemšerjow w tudyšej nowej cyrkwi k delnjoserbskej Božej službje. Předował je farar Helmut Hupac, čitani měještaj abiturient Delnjoserbskeho gymnazija Till Vogt a student Tobias Geis. Džěćace kemše swjeće-

še farar Hans-Christoph Schütt. Po Božej službje wobhladachu sej kemšerjo cyrkej a wustajeńcu wo wotbagrowanych wsach a zhromadźichu so potom při kofeju k serbskej bjesadze.

Zarěč. Z kemšemi a wosadnym swjedženjom woswjeći Njeswačanska wosada njedźelu, 1. julija, 100lětny jubilej počóženja zakładneho kamjenja za tudyšu kapalu. Cyrkwička bu 1907 twarjena a 1908 poswjećena. W njej namaka so tež rjany serbski napis, kotryž před něšto časom při restawraciji wotkrychu a wobnowichu.

Praha. Na dnju martrarskeje smjerće Jana Husa zhromadži so 6. julija 2007 na kemšach z woprawjenjom w Betlehemskej kapale w Praze wjele stow česćowarjow wulkeho reformatora. Liturgiju spěwaše patriarch Čěskosłowakskeje husitskeje cyrkwe, sobu swjećachu wjacori duchowni. Postrowy přednjesechu tež zastupnicy druhich tukrajnych a wukrajnych cyrkwjow. Po zakončenju nutrnosće porěčachu wo wuznamje Jana Husa minister kultury a někotři druzi zastojnicy zjawneho a politiskeho žiwjenja ČR.

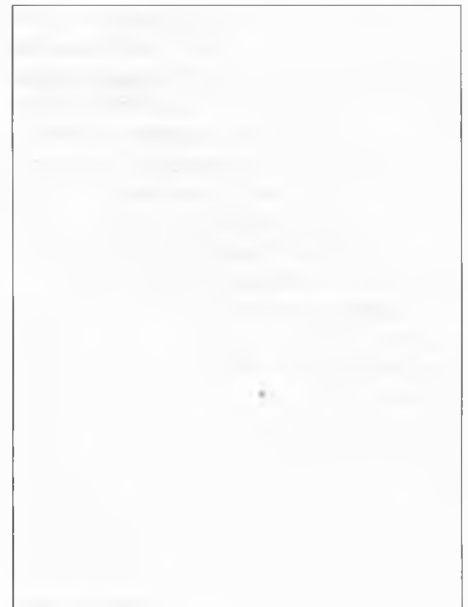
Kotecy. Po jednolětnym wobnowjenju so Božidom w Kotecach pola Wósporka 15. julija znowa poswjeći. Předowanje na swjedženskich kemšach měješe Budyski superintendent Reinhard Pappai. Popołdnje woswjećichu wosadni z koncertom a zhromadnym kofejpicom. Wot loňšeho lěca bě so na cyrkwi twariło. Wobnowjenje płaćeše něhdźe 90 000 eurow. W cyrkwi so kóždu druhu njedźelu kemše swjeća. Kotecy maja z Wósporkom zhromadneho fararja, tuchwilu pak je farske městno wakantne.

Dary

W juniju je so darilo za Pomhaj Bóh 30 eurow. Z kolekty cyrkwiskeho dnja we Wojerecach zwostanje za serbske zaměry 78,25 eurow. Bóh žohnuj dary a daricelow.

Spominamy

Před 200 lětami, 2. awgusta 1807, narodži so na Bělym jelenju pola Drježdžan **Augusta Jakobowa rodź. Fischerec.** Jeje nan bě tam herbski, wicežny a sudniski knjz, mać pak bě potomnica serbskeje kublerskeje Mütterleinec swójby. Augusta bě jeju jenička džowka. Wona wuda so na Ernsta Bohuwěra Jakuba, młodeho duchowneho Michalskeje wosady w Budyšinje. 11. awgusta 1829 so w Haninej cyrkwi w Drježdžanach zwěrowaštaj. Mandželski wuwi so na wodźacu wosobinu ewangelskich Serbow w Sakskej, bě mjez druhim sobuzałožer a městopředsyda Maćicy Serbskeje, založer a předsyda Serbskeho kandidatskeho towarstwa a Serbskeje předarskeje konferency, sobuzałožer a nawoda serbskich kemšow w Drježdžanach, zapoštanc sakskeho krajneho sejma w Drježdžanach. Pječ džěći so Jakobecom narodži, kiž njeběchu hišće wšě wotrostle, jako mandželski 1854 zemrě. Mać w běhu lět serbsce rozumić a trochu tež rěčeć nawukny. Džěći wotrosće-

chu w serbskim duchu a zasadźowachu so čas žiwjenja ze swojimi duchownymi darami, swojim džětom a zamóženjom za narodne naležnosće. Starši syn Jurij (1839–1913) sta so farar w Njeswaćidle, młodši syn Jan (1849–1913) gymnazialny profesor a kublar sakskich princow w Drježdžanach. Džowka Lydija (1830–1895) wuda so na serbskeho fararja Jurja Arnošta Wanaka a džowka Wjika (1832–1908) na gymnazialneho wučerja a słownikarja Křescana Bohuwěra Pfula. Njewudata džowka Emka (1835–1909) wjedžeše bratrej w Njeswaćidle domjacnosć a nawjedowaše wosadne towarstwo serbskich knježnow. Tež Jakubec mać a dalši swójbni bydlaču wjele lět sobu na farje w Njeswaćidle. Tam Augusta Jakobowa krótko do swojich 90. narodnin dnja 21. julija 1897 zemrě. Wona wotpočuje poboku mandželskeho, džowki Emki a syna Jana w Jakubec swójbnym rownišću na Budyskim Tuchorju. „Unser heißgeliebtes Mütterchen“ jej jeje džěći na narowny kamjeń napisachu. W měšćanskim muzeju w Budyšinje chowaja so drohotne meble w stilu biedermeiera, kiž bě wona jako wěno sobu do mandželstwa přinjesła. T.M.

Přeprašujemy

- 05.08. 9. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše w Budyšinje w Tuchorskej z kemšemi za džěći (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 06.08. – 10.08.**
nabožny tydzeń we Wukrančicach
- 19.08. 11. njedźela po swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 02.09. 13. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Tuchorskej z kemšemi za džěći (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čišć: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.

Lětny abonement płaći 8 eurow.